

PRÁVNÝ STATUS PRVKOV LETECKEJ DOPRAVY

OSNOVA

- právny status lietadla
- právny status posádky lietadla
- právny status leteckého podniku
- právny status letiska

PRÁVNÝ STATUS LIETADLA

Pojem lietadlo a súvisiace právne normy:

- Parížsky dohovor (1919) - *historicky prvá norma*
- Chicagský dohovor (1944) - Annex 7
- letecký zákon SR - § 2

PRÁVNÝ STATUS LIETADLA

Štátna príslušnosť a registrácia:

- Chicagský dohovor (1944) - článok 17-21
- letecký zákon SR - § 25-26

Označovanie štátnej príslušnosti:

- Chicagský dohovor (1944) - Annex 7
- letecký predpis L-7

PRÁVNÝ STATUS LIETADLA

Vlastnícké právo k lietadlám:

- Dohovor o medzinárodnom uznaní práv k lietadlu (1948)
 - vlastnícké právo k lietadlu
 - právo majiteľa získať lietadlo formou kúpy
 - právo prevádzkovateľa používať lietadlo na základe prenájmu
 - právo hypotéky a iné vecné práva, ktoré vznikli na základe zmluvy k zaisteniu pohľadávky

PRÁVNÝ STATUS LIETADLA

Spôsobilosť lietadla:

- Parížska dohovor (1919) - článok 11 (*historicky prvý dokument*)
- Chicagský dohovor (1944) - článok 33
- Annex 8
- letecký zákon SR - § 22 - letová spôsobilosť lietadla

PRÁVNÝ STATUS POSÁDKY LIETADLA

Súvisiace právne normy:

- Chicagský dohovor (1944) - Annex 1
- Tokijský dohovor (1963)
- letecký zákon SR - §19
- letecký predpis L-1

Zloženie leteckého personálu:

- posádka
- ostatný personál

PRÁVNÝ STATUS POSÁDKY LIETADLA

Požiadavky spôsobilosť posádky:

- Chicagský dohovor (1944) - článok 32, 33
- Annex 1
- letecký zákon SR - §19
- letecký predpis L-1

Dôvody odobratia preukazu spôsobilosti členovi posádky:

- ak neuspeje pri predpísanej skúške alebo preskúšaní
- uplynie doba platnosti preukazu
- ak bol člen posádky odsúdený k trestu zákazu činnosti v leteckej prevádzke alebo bol na základe disciplinárneho konania preradený na inú prácu

PRÁVNÝ STATUS POSÁDKY LIETADLA

Práva a povinnosti posádky:

- Chicagský dohovor (1944) - Annex 2, 6, 12
- Tokijský dohovor (1963) - kapitola 5
- letecký zákon SR - §20

PRÁVNÝ STATUS LETECKÉHO PODNIKU

Letecký podnik (Airline):

uskutočňuje prepravu cestujúcich, tovarov a pošty, alebo poskytuje iné letecké služby za úplatu

!!! Pozor !!!

Chicagský dohovor a iné medzinárodné právne dokumenty, vrátane dvojstranných leteckých dohôd používajú pojem „letecký podnik“ (AIRLINE) a nie „letecká spoločnosť“ (AIR COMPANY)

Letecká spoločnosť (Air Company):

je jedným (najrozšírenejším) z typov leteckého podniku

PRÁVNÝ STATUS LETECKÉHO PODNIKU

Letecký podnik:

- zaisťuje medzinárodnú a vnútroštátnu leteckú dopravu
- faktický užívateľ práv v medzinárodnej leteckej doprave, delegovaných do štátu
- vytváranie, likvidáciu a organizačnú formu upravuje vnútroštátne právo krajiny
- môže byť tvorený (v SR cca 300):
 - právnickou osobou (najmä pravidelná letecká doprava)
 - fyzickou osobou (majitelia lietadiel)
- organizačná forma leteckého podniku:
 - korporácia alebo spoločnosť (anglo-americké právo)
 - akciová spoločnosť alebo s.r.o. (európske kontinentálne právo)

PRÁVNÝ STATUS LETECKÉHO PODNIKU

Spoločnosť, korporácia

- British Airways
- Austrian Airlines (Austrian Airlines, Lauda Air, Austrian Arrows)

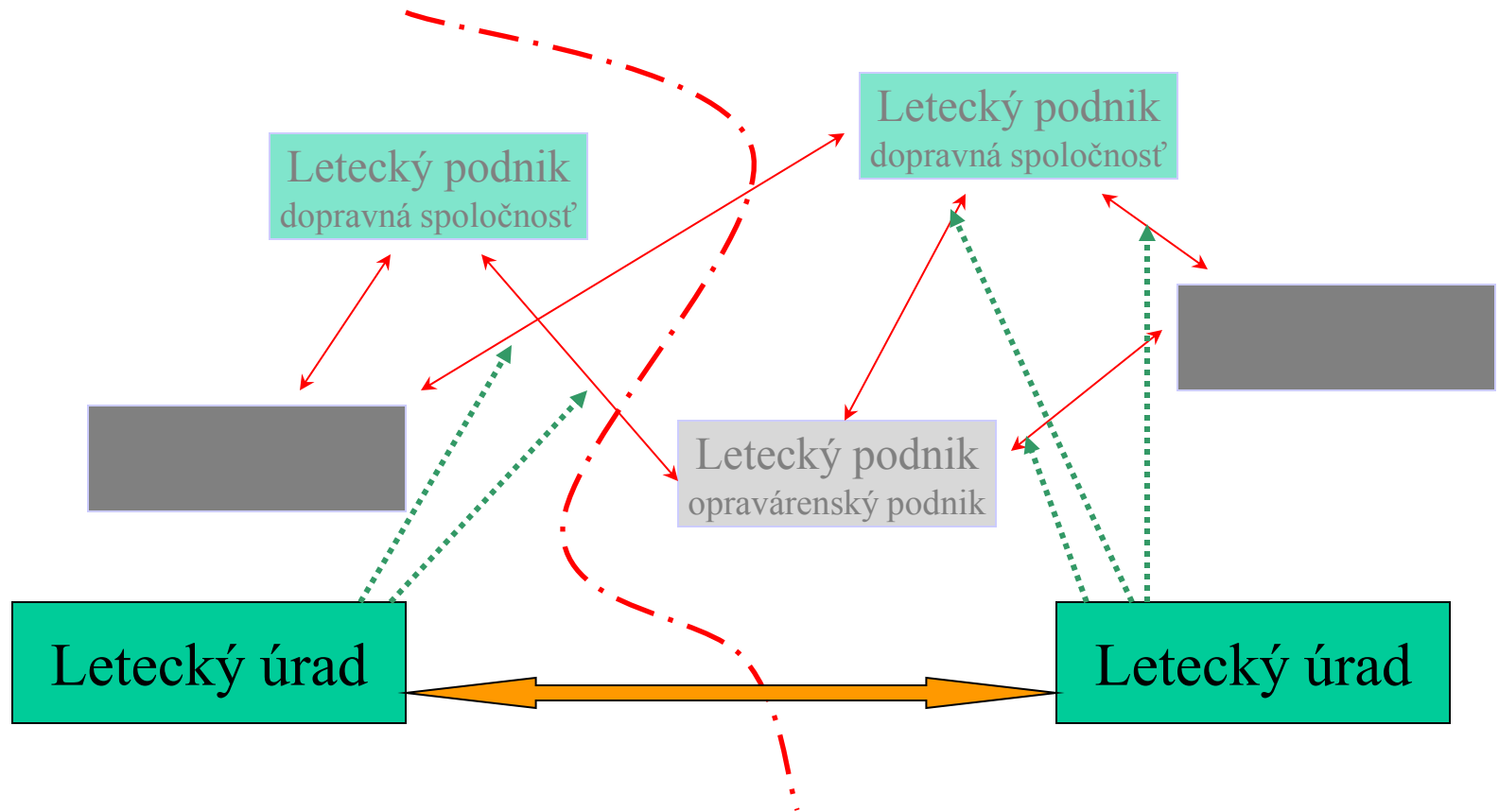
Akciová spoločnosť:

- Opera JET a.s.
- České aerolínie a.s.

Spoločnosť s ručením obmedzením:

- Air Transporte Europe s.r.o
- Air Carpatia, s.r.o.

ŠTÁTNE RIADENIE ČINNOSTI LETECKÝCH PODNIKOV

letecký podnik sa zaoberá prevádzkovaním leteckej dopravy a iných leteckých prác

ŠTÁTNE RIADENIE ČINNOSTI LETECKÝCH PODNIKOV

Letecký úrad:

orgán riadenia štátnej správy zaisťujúci štátne riadenie všetkých základných aspektov civilného letectva, vydávajúci príslušné predpisy a kontrolujúci ich dodržiavanie

- vnútroštátne kompetencie
 - medzinárodné kompetencie (z poverenia vlády)
-

ŠTÁTNE RIADENIE ČINNOSTI LETECKÝCH PODNIKOV

Letecký úrad:

orgán riadenia štátnej správy zaisťujúci štátne riadenie všetkých základných aspektov civilného letectva, vydávajúci príslušné predpisy a kontrolujúci ich dodržiavanie

- **vnútroštátne kompetencie**
- medzinárodné kompetencie (z poverenia vlády)

-
- letecký register
 - kontrola letovej spôsobilosti lietadiel
 - preverovanie klasifikácie a profesionálnej prípravy leteckého personálu
 - vydávanie príslušných oprávnení

ŠTÁTNE RIADENIE ČINNOSTI LETECKÝCH PODNIKOV

Letecký úrad:

orgán riadenia štátnej správy zaisťujúci štátne riadenie všetkých základných aspektov civilného letectva, vydávajúci príslušné predpisy a kontrolujúci ich dodržiavanie

- vnútroštátne kompetencie
- **medzinárodné kompetencie (z poverenia vlády)**
 - dojednávanie dvojstranných dohovorov, dohôd a zmlúv
 - vydávanie povolení pre vykonávanie letov cudzím leteckým podnikom
 - schvaľovanie taríf za prepravu a kontrola ich dodržiavania
 - kontrola dodržiavania právnych noriem a dohodnutých podmienok a sankcionovanie ich porušovania
 - kontrola štátnej príslušnosti a vlastníctva leteckého podniku

FORMY SPOLUPRÁCE LETECKÝCH PODNIKOV

Žiadne ustanovenie tohto Dohovoru nebráni tomu, aby dve alebo viacej zmluvných štátov neutvorili spoločné prevádzkové organizácie pre leteckú dopravu alebo medzinárodné prevádzkové..... (Chicagský dohovor čl.77)

Podmienky vzniku:

- na takto vzniknutý spoločný podnik sa musia vzťahovať všetky ustanovenia Chicagského dohovoru hovoriace o národných leteckých podnikoch

Prevádzka lietadiel:

- riadi sa medzinárodnými dohovormi, dohodami a zmluvami medzi jednotlivými zúčastnenými krajinami

FORMY SPOLUPRÁCE LETECKÝCH PODNIKOV

Registrácia lietadiel:

- zostáva zachovaná v národnom registri štátu, v ktorom je podnik oficiálne registrovaný
- od 1967 nie je na základe rozhodnutia Rady ICAO národná registrácia povinná, ale zmluvné krajiny musia vytvoriť spoločnú prevádzkovú agentúru a v národných registroch zaviesť samostatný register pre spoločnú registráciu lietadiel registrovaných touto agentúrou. V tomto prípade sa takéto lietadlo pokladá za lietadlo so štátnou príslušnosťou všetkých účastníkov spoločnej prevádzkovej organizácie

FORMY SPOLUPRÁCE LETECKÝCH PODNIKOV

Príklady medzinárodných leteckých spoločností a konzorcií:

- **Scandinavian Airlines System** (Dánsko, Nórsko, Švédsko)
- **Air Afrique** (11 stredoafriických krajín)
- **East African Airways Corporation** (Keňa, Uganda, Tanzania)
- konzorcium **Atlas** (Air France, Alitalia, Lufthansa, Iberia, Sabena)
- konzorcium **KSSU** (KLM, SAS, Swissair, UTA)

Dôvody uzatvárania konzorcií:

- znižovanie prevádzkových nákladov
- zníženie nákladov na opravy
- vytváranie spoločných zásob
- spoločný výcvik posádok

DOHODY MEDZI LETECKÝMI PODNIKMI

Otázky majúce význam pre organizáciu a zaistenie medzinárodnej leteckej dopravy sú upravované dohodami medzi:

- leteckými podnikmi navzájom
- leteckými podnikmi a agentúrami, špedičnými a im podobnými organizáciami

Pri medzinárodných zmluvách prenesie vláda, ktorá dohovor, dohodu alebo zmluvu zavrela všetky práva na určený letecký podnik, ktorý musí:

- získať povolenie na prevádzkovanie letov od príslušného leteckého úradu, pokiaľ je to vyžadované vnútroštátnym právom zmluvnej krajiny
- odsúhlasiť a predložiť na schválenie tarify leteckej prepravy a letové poriadky spôsobom určeným medzivládnu leteckou dohodou a vnútroštátnym právom zmluvnej krajiny
- uzatvoriť s leteckými podnikmi a s ďalšími právnickými a fyzickými osobami štátu, kam chce začať svoju prevádzku, dohody zaisťujúce všetky druhy nevyhnutných služieb

DOHODY MEDZI LETECKÝMI PODNIKMI

Rozdelenie dohôd medzi leteckými podnikmi a inými fyzickými alebo právnickými osobami:

- **Dohody o vzájomnom uznávaní právnych predpisov (Intrerline Traffic Agreements)** predstavujú základný predpoklad obchodných stykov medzi leteckými spoločnosťami
- **Dohody o predajnom zastúpení** uzatvárajú členovia IATA výhradne s agentúrami, dopravnými a špedičnými podnikmi, ktoré majú schváleného predajného agenta IATA
- **Dohody o generálnom zastúpení** znamenajú všeobecné a výhradné predajné poverenie (jednostranné alebo recipročné). Generálnym zástupcom môže byť letecká spoločnosť, cestovná kancelária alebo organizácia, podnik, firma alebo fyzická osoba.
- **Dohody o pozemnej obsluhu (Ground Handling Agreements)** zaisťujú leteckým podnikom služby pre lietadlá, posádky, cestujúcich, batožinu, tovar a poštu v spojení z ich vlastnou prepravou

DOHODY MEDZI LETECKÝMI PODNIKMI

Rozdelenie dohôd medzi leteckými podnikmi a inými fyzickými alebo právnickými osobami:

- **Poolové dohody (Pool Agreements)** predstavujú vyšší typ spolupráce medzi jednotlivými leteckými podnikmi
- **Code-sharové zmluvy (Code-Share Agreements)** umožňujú cestujúcim letieť sieťou viacerých leteckých prepravcov celistvo ako pri použití jedného dopravcu
- **Aliančné zmluvy** najnovší typ zmlúv o vzájomnej spolupráci viacerých leteckých spoločností

PRÁVNÝ STATUS LETISKA

Letisko (Airport):

Všeobecne:

Komplex zariadení, počínajúc mestským terminálom a končiac vzletovými a pristávacími dráhami.

z právneho hľadiska:

Zariadenie leteckej dopravy určené pre príjem a vybavenie cestujúcich, batožiny, tovaru a pošty za účelom ich leteckej prepravy, ako aj k obsluhu lietadiel.

podľa zákona NR SR č.143/1998 Z.z. v platnom znení neskorších doplnkov, § 2, písmeno g):

Letiskom sa rozumie územne vymedzená plocha trvalo alebo dočqsne určená na vzlety a pristátia lietadiel a s tým súvisiace činnosti, na ktorej sú umiestnené letecké pozemné zariadenia a ďalšie objekty slúžiace leteckej prevádzke.

PRÁVNÝ STATUS LETISKA

Rozdelenie letísk a heliportov:

SR nemá uvedené rozdelenie letísk v zákone tak, ako napríklad v ČR (zákon č.49/1997 Sb. o civilním letectví, § 24), ale určuje to letecký úrad v svojom dokumente „**Rozdelenie a zoznamy letísk**“.

- podľa technických podmienok a určenia
 - vnútroštátne
určené iba pre vnútroštátnu leteckú prevádzku
 - medzinárodné
určené k vstupu alebo výstupu pre medzinárodnú leteckú prevádzku, na ktorých sú zabezpečené všetky formality týkajúce sa colných, imigračných, karanténnych a podobných postupov a na ktorých sú k dispozícii letecké navigačné služby na požadovanej úrovni s možnosťou aj vnútroštátnej prevádzky

PRÁVNÝ STATUS LETISKA

Rozdelenie letísk a heliportov:

- podľa okruhu užívateľov:
 - verejné (zákon NR SR č.143/1998 Z.z., § 2, písm. i))
sú v medziach svojej technickej a prevádzkovej spôsobilosti prístupné všetkým lietadlám oprávneným vykonávať lety vo vzdušnom priestore Slovenskej republiky
 - neverejné
nie sú verejné a ktoré je v medziach svojich technických a prevádzkových podmienok prístupné vopred schválenému okruhu užívateľov
 - civilné
určené pre prevádzku civilných lietadiel a určených štátnych lietadiel podľa platných civilných leteckých predpisov
 - vojenské
určené výhradne na prevádzku vojenských lietadiel a pristátie civilného lietadla je možné len na základe povolenia vydaného Ministerstvom obrany SR
 - so zmiešanou prevádzkou
určené na prevádzku civilných a vojenských lietadiel.

PRÁVNÝ STATUS LETISKA A POMOCNÝCH ZARIADENÍ

Otázky zriaďovania, organizovania, činnosti a riadenia letísk určuje právny poriadok danej krajiny v súlade so zvláštnosťami toho ktorého právneho poriadku (odlišnosti v právnej úprave činnosti medzinárodných letísk)

Zákon NR SR č.143/1998 v platnom znení neskorších doplnkov

- časť šiesta „letiská a letecké pozemné zariadenia“
 - zriaďovanie letísk a leteckých pozemných zariadení (§ 27)
 - Špeciálny stavebný úrad (§ 28)
 - ochranné pásma (§ 29)
 - stavby a zariadenia mimo ochranných pásiem (§ 30)
 - obmedzenie vlastníckych práv (§ 31)
 - prevádzkovanie letísk a leteckých pozemných zariadení (§ 32)
 - odplaty za používanie verejných letísk a letových prevádzkových služieb (§ 33)

USTANOVENIA CHICAGSKÉHO DOHOVORU O LETISKÁCH

Chicagský dohovor, HLAVA XV. „Letiská a iné letecké pozemné zariadenia“ (čl. 68-76) neurčuje právo taxatívne, ale len deklaratívne a to tak, že:

- zmluvné krajiny majú právo:
 - zriaďovať na svojom území letiská zodpovedajúce medzinárodným štandardom (čl. 28)
 - zriaďovať dopravnú službu podľa vlastného uváženia (čl. 68)
 - vykonávať kontrolu lietadla inej zmluvnej krajiny pri pristátí alebo odlete a preskúmať jeho osvedčenie a iné doklady určené dohovorom (čl. 16)
 - vyberať letiskové poplatky za používanie letísk prístupných pre cudzie lietadlá (čl. 15)
 - výška poplatkov môže byť podľa čl. 15 preskúmaná Radou ICAO
 - využívať všetky letiská krajiny, z ktorých táto vykonáva medzinárodnú leteckú dopravu do cudzích štátov (čl. 15)

USTANOVENIA CHICAGSKÉHO DOHOVORU O LETISKÁCH

- zmluvné krajiny majú právo:
 - nesplniť podmienky odporúčenia Rady ICAO bez obvinenia z porušenia Chicagského dohovoru (čl. 69)
 - požiadať Radu ICAO o realizáciu oparení, ktoré v súvislosti s článkom 69 nariadila
 - kedykoľvek prevziať spravované pozemné zariadenia od Rady ICAO s podmienkou vyplatenia, ktorého spôsob určuje Chicagský dohovor
- zmluvné krajiny majú povinnosť:
 - Rade ICAO poskytnúť alebo uľahčiť využívanie pozemkov potrebných realizáciu doporučení nariadených v súlade s článkom 69 (vlastnícke právo k pozemku zostáva nedotknuté)

USTANOVENIA CHICAGSKÉHO DOHOVORU O LETISKÁCH

- Rada ICAO má právo:
 - rozhodnúť o primeranosti bezpečnosti, pravidelnosti leteckej dopravy a poskytovaných medzinárodných leteckých služieb
 - rokovať so zmluvnými krajinami o spôsobe zlepšenia kvality poskytovaných služieb vrátane hľadania finančných prostriedkov na ich zlepšenie
 - poskytnúť krajine personál, údržbu a správu letísk, ak o to členská krajina požiada
 - určiť si primeranú cenu za poskytované služby zmluvnej krajine

ZJEDNODUŠENIE FORMALÍT PRI PRÍLETE A ODLETE

Chicagský dohovor:

- prijať opatrenia na odstránenie zbytočných zdržaní medzinárodných letov
- skrátenie vykonávanie pohraničných, colných a iných kontrol na minimum
- ANNEX 9 „*Zjednodušenie formalít*“ (*Facilitation*):
 - aplikovateľné na všetky druhy letov
 - má dve formy:
 - povinnosť štátov neurčiť prísnejšie požiadavky ako sú určené pre dokumentáciu a pohyb osôb
 - zaistenie maximálne vhodných podmienok pre cestujúcich, pre tranzitnú prevádzku

ZJEDNODUŠENIE FORMALÍT PRI PRÍLETE A ODLETE

Slovenské legislatívne normy určujúce pravidlá pre vstup, tranzit a výstup lietadiel pri medzinárodných letoch vrátane cestujúcich a posádok:

- predpis L 9
- Letecká informačná príručka (AIP)
 - časť FAL (Facilitation)

POUŽITÁ LITERATÚRA

Autor	Publikácia	ISBN	kapitola
ČAPEK Jan, KLÍMA Richard, ZBÍRALOVÁ Jaroslava	Civilní letectví ve světle práva	80-86199-95-9	8, 9, 10, 11

Vaše
otázky
prosím ?!?